

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laiksi yhdyskuntapalvelusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 144/1996 vp laiksi yhdyskuntapalvelusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Eduskunta, jolle lakivaliokunta on antanut asiasta mietintönsä n:o 15/1996 vp, on hylännyt rikosvahinkojen korvaamisesta valtion va-

roista annetun lain 8 §:n muuttamista sekä eräisiin rangaistus-, huolto- ja hoitolaitoksiin otettujen henkilöiden tapaturmakorvauksesta annetun lain 1 §:n muuttamista koskevat lakiehdotukset ja hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

yhdyskuntapalvelusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Yhdyskuntapalvelu

Yhdyskuntapalvelu on ehdottoman vankeusrangaistuksen sijasta tuomittava rangaistus. Se käsittää vähintään 20 ja enintään 200 tuntia valvonnan alaisena tehtävää säännöllistä, palkatonta työtä.

Enintään viisi tuntia yhdyskuntapalvelurangaistuksesta voidaan kuitenkin suorittaa käyttämällä päihdeongelmien vähentämiseen tarkoitettuja palveluja Kriminaalihuoltoyhdistyksen hyväksymällä tavalla.

2 §

Yhdyskuntapalvelun toimeenpano

Yhdyskuntapalvelun toimeenpanosta vastaa Kriminaalihuoltoyhdistys.

3 §

Yhdyskuntapalveluun tuomitseminen

Rikoksenteijä,

- 1) joka tuomitaan vankeuteen,
- 2) jolle määrätään yhteinen vankeusrangaistus tai
- 3) jonka ehdollinen vankeusrangaistus määrätään pantavaksi kokonaan tai osaksi täytäntöön,

tuomitaan pituudeltaan määrätyn, enintään kahdeksan kuukauden ehdottoman vankeusrangaistuksen sijasta yhdyskuntapalveluun, jollei ehdottomien vankeusrangaistusten, aiempien yhdyskuntapalvelurangaistusten tai muiden painavien syiden ole katsottava olevan esteenä yhdyskuntapalveluun tuomitsemiselle.

Mitä rikoslain 7 luvun 6—8 §:ssä säädetään yhteisen rangaistuksen määräämisestä

sille, joka on jo tuomittu vankeusrangaistukseen, sovelletaan myös, jos hänet on tuomittu yhdyskuntapalveluun. Rikoslain 7 luvun 6 §:ää sovellettaessa yhdyskuntapalvelutuomio rinnastetaan tuomioon, jolla joku on tuomittu ehdottomaan vankeusrangaistukseen.

Yhdyskuntapalvelua ei voida määrätä yhteiseksi rangaistukseksi rikoksista, joista jostakin on samassa tai ylemmässä oikeusasteessa jo määrätty ehdoton vankeusrangaistus.

4 §

Suostumus ja soveltuvuus

Yhdyskuntapalveluun tuomitsemisen edellytyksenä on, että rikoksenteikijä on antanut suostumuksensa yhdyskuntapalvelun suorittamiseen ja että voidaan olettaa hänen suoriutuvan yhdyskuntapalvelusta.

5 §

Täytäntöönpanon ajankohta

Yhdyskuntapalvelun täytäntöönpano on aloitettava viipymättä, ja palvelu on suoritettava loppuun vuoden kuluessa siitä, kun tuomio on tullut täytäntöönpanokelpoiseksi, jollei 6 §:n 2 momentista tai 9 §:n 2 momentista muuta johdu. Jos palvelu on ollut keskeytettynä sen vuoksi, että tuomitun on epäilty rikkoneen törkeästi palvelun ehtoja tai että syyttäjä on ilmoittanut syyttävänsä tätä uudesta rikoksesta, mutta tuomioistuin salliikin palvelun jatkuvan, vuoden enimmäisaikaan ei lasketa aikaa, jonka palvelu on ollut keskeytettynä.

Yhdyskuntapalvelun täytäntöönpano voidaan käräjäoikeuden tuomion perusteella aloittaa ennen kuin tuomio on saanut lainvoiman, jos tuomittu suostuu täytäntöönpanoon ja on tyytynyt tuomioon siltä osin kuin hänet on tuomittu yhdyskuntapalveluun.

Yhdyskuntapalvelu raukeaa samoin kuin sitä vastaava vankeusrangaistus rikoslain 8 luvun mukaan.

6 §

Palvelusuunnitelma

Yhdyskuntapalvelun suorittamista varten Kriminaalihuoltoyhdistys vahvistaa palve-

lusuunnitelman, joka sisältää yhdyskuntapalvelun yksityiskohtaisen aikataulun ja sen muut ehdot.

Kriminaalihuoltoyhdistys voi pidentää palvelusuunnitelmassa vahvistettua suoritusaikaa enintään kolmella kuukaudella kerrallaan, jos siihen on erityisiä syitä. Suoritus aika ei näin pidennettynäkään saa ylittää yhtä vuotta kolmea kuukautta.

7 §

Palveluehdot

Yhdyskuntapalveluun tuomitun on, noudattaen hänelle vahvistettua palvelusuunnitelmaa sekä hänelle annettuja määräyksiä ja ohjeita, tunnollisesti suoritettava annetut tehtävät.

Tuomitulle, joka menettelee vastoin palvelusuunnitelmaa tai muita ehtoja, on Kriminaalihuoltoyhdistyksen annettava suullinen tai kirjallinen huomautus.

8 §

Törkeä palveluehtojen rikkominen

Jos tuomittu ei aloita yhdyskuntapalvelun suorittamista, jättää sen suorittamisen kesken tai muulla tavoin törkeästi rikkoo yhdyskuntapalvelun ehtoja, Kriminaalihuoltoyhdistyksen on viipymättä ilmoitettava asiasta viralliselle syyttäjälle. Samalla Kriminaalihuoltoyhdistyksen on kielletävä yhdyskuntapalvelun aloittaminen tai määrättävä palvelun suorittaminen keskeytettäväksi.

Jos virallisen syyttäjän arvion mukaan yhdyskuntapalvelu olisi muunnettava vankeudeksi, hänen on esitettävä tätä koskeva vaatimus viipymättä sille tuomioistuimelle, jonka tuomiopiirissä yhdyskuntapalveluun tuomittu asuu tai pysyvästi oleskelee, joka ensimmäisenä oikeusasteena on ratkaissut yhdyskuntapalveluun johtaneen rikosasian tai joka tutkii tuomitun tekemästä rikoksesta nostettua syytettä. Tarvittaessa virallisen syyttäjän on määrättävä asiassa suoritettavaksi tutkinta.

Jos tuomioistuin katsoo palveluehtoja rikotun törkeästi, sen on muunnettava yhdyskuntapalvelun suorittamatta oleva osa ehdottomaksi vankeusrangaistukseksi, jonka vähimmäisaika on neljä päivää.

9 §

Este palvelun suorittamiselle

Jos yhdyskuntapalvelun suorittaminen ei ole muusta kuin 8 §:ssä tarkoitetusta syystä mahdollista 5 §:n 1 momentin mukaisen enimmäisajan kuluessa, Kriminaalihooltoyhdistyksen on ilmoitettava asiasta viralliselle syyttäjälle. Syyttäjä saattaa asian 8 §:n 2 momentissa tarkoitetun tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Tuomioistuin voi pidentää palvelun täytäntöönpanoaikaa tai muuntaa yhdyskuntapalvelun suorittamatta olevan osan ehdottomaksi vankeusrangaistukseksi. Erityisistä syistä voidaan jo suoritettu palvelu katsoa rangaistuksen täydeksi suoritukseksi.

10 §

Menettely vankeudeksi muuntamisasiassa

Edellä 8 tai 9 §:ssä tarkoitettua asiaa käsitellessä käräjäoikeus on päätösvaltainen myös, kun siinä on yksin puheenjohtaja. Jos tuomioistuin katsoo, että asia on käsiteltävä täysilukuisessa kokoonpanossa, asia on siirrettävä sanotussa kokoonpanossa käsiteltäväksi.

Ennen asian ratkaisemista vastaajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Tuomiota julistettaessa poissa olleelle vastaajalle on välittömästi ilmoitettava asian päättymispäivä ja tuomioistuimen ratkaisu sekä lähetettävä muutoksenhakuohjeet. Muuten noudatetaan soveltuvin osin, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa säädetään.

11 §

Uusi vankeusrangaistus

Jos syyttäjä päättää syyttää yhdyskuntapalvelua suorittavaa rikoksesta, josta voi syyttäjän arvion mukaan olla seuraamuksena vankeutta, syyttäjä voi palvelun täytäntöönpanon kieltämiseksi ilmoittaa asiasta Kriminaalihooltoyhdistykselle. Kriminaalihooltoyhdistyksen on ilmoituksen saatuaan kieltävä palvelun aloittaminen tai jatkaminen.

Tuomitessaan aiemmin yhdyskuntapalveluun tuomitun henkilön siitä erilliseen ehdotomaan vankeusrangaistukseen tuomioistuin voi kieltää aloittamasta tai jatkamasta yhdyskuntapalvelun täytäntöönpanoa. Kieltäessään

aiemmin tuomitun yhdyskuntapalvelun täytäntöönpanon tuomioistuimen on määrättävä, että jäljellä oleva osa yhdyskuntapalvelusta on suoritettava vankeutena.

Kun aiemmin tuomitun yhdyskuntapalvelun kanssa on tuomittu yhteinen ehdoton vankeusrangaistus rikoslain 7 luvun 6, 7 tai 8 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa, yhdyskuntapalvelun täytäntöönpanoa ei saa enää jatkaa.

Päätöstä aiemmin tuomitun yhdyskuntapalvelun täytäntöönpanon kieltämisestä ja 3 momentissa säädettyä kieltoa on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

12 §

Täytäntöön pannun rangaistuksen vähentäminen

Jos lainvoimaa vailla täytäntöön pantavana ollut yhdyskuntapalvelutuomio muuttuu muutoksenhaun johdosta vankeudeksi, oikeusministeriön vankeinhoito-osaston on vähennettävä täytäntöön pantavasta vankeusrangaistuksesta määrä, joka vastaa siitä yhdyskuntapalveluna täytäntöön pantua osaa.

Vastaava vähennys on tehtävä, kun tuomioistuin on kieltänyt yhdyskuntapalvelun täytäntöönpanon, mutta ei ole määrännyt vankeutena täytäntöön pantavaksi jäävän rangaistuksen osan pituutta, taikka kun osa yhteisestä vankeusrangaistuksesta on suoritettu yhdyskuntapalveluna.

Yhteisestä yhdyskuntapalvelurangaistuksesta vankeinhoito-osaston on vähennettävä siitä yhdyskuntapalveluna aikaisemmin suoritettu osuus. Yhteisestä yhdyskuntapalvelurangaistuksesta on vähennettävä myös määrä, joka vastaa siitä vankeutena suoritettua osaa.

Vähentämisessä noudatetaan samaa vankeuden ja yhdyskuntapalvelun muuntosuhdetta kuin yhdyskuntapalvelurangaistusta määrättäessä noudatettiin. Vähennystä laskettaessa käytetään tuomitulle edullisinta laskentatapaa.

13 §

Tarkemmat säännökset

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

14 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1997.

Yhdyskuntapalvelun kokeilemisesta anne-

tun lain (1105/90) 12 §:n nojalla annetut
asetukset jäävät mainitun lain voimassaolon
päätyessä edelleen voimaan.

Yhdyskuntapalvelun kokeilemisestä anne-
tun lain 13 §:n 3 momenttia ei sovelleta tä-
män lain tultua voimaan.

Laki

rikoslain 2 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain 2 luvun 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 21 päivänä tammi-
kuuta 1983 annetussa laissa (67/83), seuraavasti:

2 luku

kuntapalvelu, sakko ja rikesakko.

Rangaistuksista

1 §

Yleisiä rangaistuksia ovat vankeus, yhdys-

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1997.

Laki

rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään rangaistusten täytäntöönpanosta 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun lain 2 luvun 1 a §:ään, sellaisena kuin se on 19 päivänä huhtikuuta 1991 annetussa laissa (703/91), uusi 4 momentti seuraavasti:

2 luku

Yleisiä säännöksiä vankeusrangaistuksesta ja sakon muutorangaistuksesta

1 a §

Jos täytäntöön pantavana olevan vankeusrangaistuksen ja toisesta rikoksesta tuomitta-

van vankeusrangaistuksen sijasta tuomitaan yhteinen yhdyskuntapalvelurangaistus, vankeusrangaistuksen täytäntöönpano on lopetettava välittömästi, kun tieto yhteisestä rangaistuksesta on saatu.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1997.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1996
